

Underlag till budget 2024 och verksamhetsplan 2024-2026

för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje

Dnr: 2023-140
2023-04-14

Organisationsnummer: 222000-1891

**Region
Stockholm**

**NORRTÄLJE
KOMMUN**

Innehåll

Sammanfattning.....	2
1. Inledning	4
1.1 Övergripande struktur och sammanhang.....	4
1.2 Väsentliga händelser.....	4
1.3 Framtida utmaningar	5
2. Budgetförutsättningar	8
2.1 Finansiering.....	8
Medlemsbidrag	8
Statsbidrag	9
2.2 Pris och löneutveckling	10
2.3 Demografi.....	10
2.4 Ohälsotal med mera.....	11
2.5 Tillgång till och finansiering av särskilda boenden.....	12
3. Verksamhet och ekonomi	14
3.1 Ekonomin i korthet	14
3.2 Primärvård.....	15
3.3 Specialiserad vård.....	16
3.4 Ordinärt boende	18
3.5 Särskilda boendeformer.....	19
3.6 Kommunal biståndsbedömning.....	20
3.7 Kommunalförbundets förvaltning och politik	20
3.8 Tiohundra AB	21
3.9 Investeringsbehov	21

Sammanfattning

Detta dokument utgör underlag till Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtäljes (KSON:s) budget 2024 och verksamhetsplan 2024–2026, inför förbundsledningens slutliga beslut i december 2023.

Kommunalförbundet ansvarar för hälso-, sjukvård och omsorg till invånarna i Norrtälje kommun, inklusive hälsofrämjande och förebyggande insatser. Kommunalförbundet äger också Tiohundra AB, som bedriver vård- och omsorgsverksamhet i egen regi, på uppdrag av förbundet. Förbundsmedlemmar är fullmäktige i Region Stockholm och i Norrtälje kommun som huvudsakligen också finansierar förbundets verksamhet genom bidrag.

Vård- och omsorgsbehoven är större i Norrtälje kommun jämfört med länet i övrigt, främst för att andelen äldre är betydligt större men också för att ohälsotalen är högre i kommunen än länet i övrigt. Andelen invånare i behov av hälso-, sjukvård och omsorg beräknas dessutom fortsätta att växa under planeringsperiod. Norrtäljebor 80 år och äldre, där behoven av hälso-, sjukvård och omsorg är som störst, väntas exempelvis öka med mellan 8,1 och 8,9 procent per år under planeringsperioden 2024–2026. Det medlemsbidrag till kommunalförbundet som medlemmarna budgeterat för i VP 2023-2025 täcker inte den volymutveckling som förväntas under kommande planperiod 2024-2026. Det medför att något utrymme för att kompensera förbundets vård- och omsorgsgivare för pris- och löneutveckling, inklusive det egna bolaget, därmed inte heller finns.

Kommunalförbundet finansieras med medlemsbidrag från Region Stockholm och Norrtälje kommun. För 2023 uppgår medlemsbidraget från Norrtälje kommun till 1 292,1 mnkr vilket motsvarar 41,0 procent av det totala medlemsbidraget. De kommunala verksamhetsområdena indelas i ordinärt och särskilt boende och den största delen motsvaras av särskilt boende för äldre som budgeterats till 567,5 mnkr 2023, vilket motsvarar 43,9 procent av medlemsbidraget från Norrtälje kommun. Den största utmaningen inom de kommunala verksamheterna är att finansiera volymökningarna som varit lägre under pandemin men som nu är tillbaka på liknande nivåer som innan pandemin. Denna utveckling gäller även hemtjänst och det ser likadant ut i hela Sverige¹. Utöver volymökningarna är utmaningen även att inom ramen för medlemsbidraget kunna kompensera förbundets vård- och omsorgsgivare för den pris- och löneutveckling som sker.

För 2023 uppgår medlemsbidraget från Region Stockholm till 1 862,0 mnkr, motsvarande 59,0 procent av det totala medlemsbidraget. De regionala verksamheterna delas in i primär- och specialiserad vård. Den största utmaningen inom regionverksamheterna är de verksamheter där kommunalförbundet inte kan påverka pris- och avtalsjusteringar. Exempel på detta är all vård av norrtäljebor vid region Stockholms övriga sjukhus och vårdval, samt kostnaden för läkemedelsförmånen. Dessa kostnader budgeteras sammantaget till 809,2 mnkr 2023, vilket motsvarar 43,5 procent av medlemsbidraget från Region Stockholm. Alla

¹ Källa: Socialstyrelsens rapport "Vård och omsorg för äldre – Lägesrapport 2023"

eventuella satsningar och avtalsjusteringar som beslutas av Region Stockholm påverkar kommunalförbundets kostnader.

Kommunalförbundets förvaltning beräknas uppgå till 47,1 mnkr 2024 vilket motsvarar 1,4 procent av nettokostnaderna 2024. Till kommunalförbundets förvaltning räknas dess politiska organ, revision, ledning och administration. Förutom ledning och administration svarar förvaltningen för ägar- och beställarstyrning samt utvecklings- och utredningsuppdrag. Antal årsarbetare beräknas till 31 under 2024.

Sammantaget prognostiseras ett underskott om 69,9 mnkr för 2023. För 2024 beräknas ett underskott om sammantaget 183,5 mnkr innan återställande av tidigare års resultat, enligt tabellen nedan. Detta ifall de medlemsbidrag som medlemmarna beslutat om i sina budget- och verksamhetsplaner för åren 2023-2025 inte justeras för beskrivna volym- och kostnadsökningar för 2024.

Medlems-, statsbidrag och nettokostnader per verksamhetsområde (mnkr)	Region Stockholm			Norrtälje kommun		
	Utfall 2022	Prognos 2023	Plan 2024	Utfall 2022	Prognos 2023	Plan 2024
Medlemsbidrag	1 777,3	1 862,0	1 999,3	1 263,7	1 292,1	1 330,9
Ekonomisk justering HSF*	68,0	68,9	0,0			
Statsbidrag	75,3	48,0	8,6			
Summa intäkter	1 920,6	1 978,9	2 007,9	1 263,7	1 292,1	1 330,9
Primärvård	-614,5	-629,3	-657,1			
Specialiserad vård	-1 315,8	-1 366,5	-1 460,9			
Ordinärt boende				-399,9	-408,4	-420,7
Särskilda boendeformer				-794,7	-845,0	-889,6
Kommunal biståndsbedömning				-40,9	-45,7	-46,9
Förvaltning & Politik	-21,9	-27,1	-27,8	-15,2	-18,9	-19,3
Summa nettokostnader	-1 952,2	-2 022,9	-2 145,8	-1 250,7	-1 318,0	-1 376,4
Resultat	-31,6	-44,1	-137,9	13,0	-25,8	-45,5
Återställande - tidigare underskott	67,1	0,0	-5,8	9,9	0,0	0,0

Resultat efter återställande	35,5	-44,1	-143,7	22,9	-25,8	-45,5
-------------------------------------	-------------	--------------	---------------	-------------	--------------	--------------

**ingår i medlemsbidraget från och med 2024*

1. Inledning

Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON) har att följa kommunallagen (SFS 2017:725), bland annat vad gäller budget (11 kap, 5-6 §§). Detta dokument utgör underlag till kommunalförbundets budget 2024 och verksamhetsplan 2024–2026, inför förbundsledningens slutliga beslut i december 2023.

1.1 Övergripande struktur och sammanhang

Fullmäktige i Region Stockholm respektive i Norrtälje kommun är kommunalförbundets medlemmar. De styr förbundet genom en gemensamt beslutad förbundsordning. Där anges vilka angelägenheter de överlämnat till förbundet - i korthet att ansvara för hälso-, sjukvård och omsorg till invånarna i Norrtälje kommun, inklusive hälsofrämjande och förebyggande insatser. Förbundets verksamhet finansieras huvudsakligen genom bidrag från medlemmarna.

I förhållande till medlemmarna är kommunalförbundet en fristående juridisk person, där direktionen svarar för den politiska styrningen med stöd från förvaltningen, som är en självständig myndighet. Kommunalförbundet äger även samtliga aktier i Tiohundra AB, som bedriver vård- och omsorgsverksamhet på uppdrag av kommunalförbundet. Förbundet svarar för samtliga frågor rörande bolaget och dess relation med förbundsmedlemmarna.

Direktionen styr verksamheten huvudsakligen genom avtal med vård- och omsorgsgivare, i vissa fall i samarbete med Region Stockholms hälso- och sjukvårdsnämnd (HSN) och dess förvaltning (HSF). Även det helägda dotterbolag Tiohundra AB styrs huvudsakligen på detta sätt (se även avsnitt 3.6).

1.2 Väsentliga händelser

De målgrupper kommunalförbundet ansvarar är stora och förväntas bli allt större. Norrtäljebor 80 år och äldre, där behoven av hälso-, sjukvård och omsorg är som störst, väntas exempelvis öka med mellan 8,1 och 8,9 procent per år under planeringsperioden 2024–2026.

Beräkningarna i detta budgetunderlag baseras på årsprognosen 2023, vilket innebär att det prognostiserade underskottet påverkar beräkningarna för 2024-2026. Sammantaget prognostiseras ett underskott om 69,9 mnkr 2023.

I jämförelse med pandemiåren 2020-2021 – då många invånare tackade nej till omsorgsinsatser och volymerna sjönk – framstår volymökningarna som ännu större. Kommunens bidrag till förbundet ökar inte i samma takt som behoven och täcker därmed inte de ökade volymer som är att vänta under planeringsperioden. Något utrymme för att kompensera förbundets vård- och omsorgsgivare för pris- och löneutveckling (utom ett fåtal indexreglerade avtal), inklusive det egna bolaget, finns heller inte. För 2023 prognostiseras ett underskott om 25,8 mnkr för de verksamheter som Norrtälje kommun överlämnat till

förbundet vilket beror på att kommunens beslutade medlemsbidrag för 2023 inte täcker de beräknade volymökningarna för 2023.

För 2023 prognostiseras ett underskott om 44,1 mnkr för de verksamheter som Region Stockholm överlämnat till förbundet, främst på grund av ökade volymer och ökade kostnader för vård vid regionens övriga sjukhus och ökade kostnader för läkemedelsförmånen.

De kostnader som Region Stockholm påför kommunalförbundet för norrtäljebornas läkemedelsförmån tar en allt större del av regionens medlemsbidrag, trots att regionens kostnader i stort täcks av staten. I samband med delårsrapport 2, 2022, beslutade direktionen därför att föreslå regionen att utreda om betalningsansvaret för läkemedelsförmånen för Norrtäljebor ska återgå till Region Stockholm (protokoll 2022-09-21, § 79).

De satsningar och förändringar som Region Stockholm gör inom hälso- och sjukvården medför oftast ökade kostnader för kommunalförbundet för specialiserad vård av norrtäljebor i regionen.

1.3 Framtida utmaningar

Andelen invånare i Norrtälje kommun i behov av hälso-, sjukvård och omsorg beräknas som nämnts fortsätta att växa under planeringsperioden, samtidigt som nivån sedan tidigare redan är högre jämfört med länet i övrigt (se vidare avsnitt 2.3). En volymutveckling om i snitt 8,5 procent per år och en årlig pris- och löneutveckling om i snitt 3,6 procent för åren 2023–2026 innebär en kostnadsutveckling om totalt över 12 procent per år under den kommande planeringsperioden, vilket inte inryms i den finansiering medlemmarna planerat för.

Med allt sämre försörjningskvot torde möjligheterna att bemanna på traditionellt sätt för den väntade volymutveckling bli en mycket stor utmaning för utförarna. Redan idag har förbundets vård- och omsorgsgivare, inklusive Tiohundra AB, svårigheter att rekrytera personal – inte minst inom legitimationsyrken. Norrtälje kommuns senaste befolkningsprognos förutspår att försörjningskvoten kommer att försämrats ytterligare, vilket inte förbättrar möjligheterna att rekrytera. Robotisering, automatisering och digitalisering i utförarledet behöver därför prioriteras framöver. Detta torde i sin tur innebära ett ökat behov av investeringar för utförarna men också för kommunalförbundet (se vidare avsnitt 3.9).

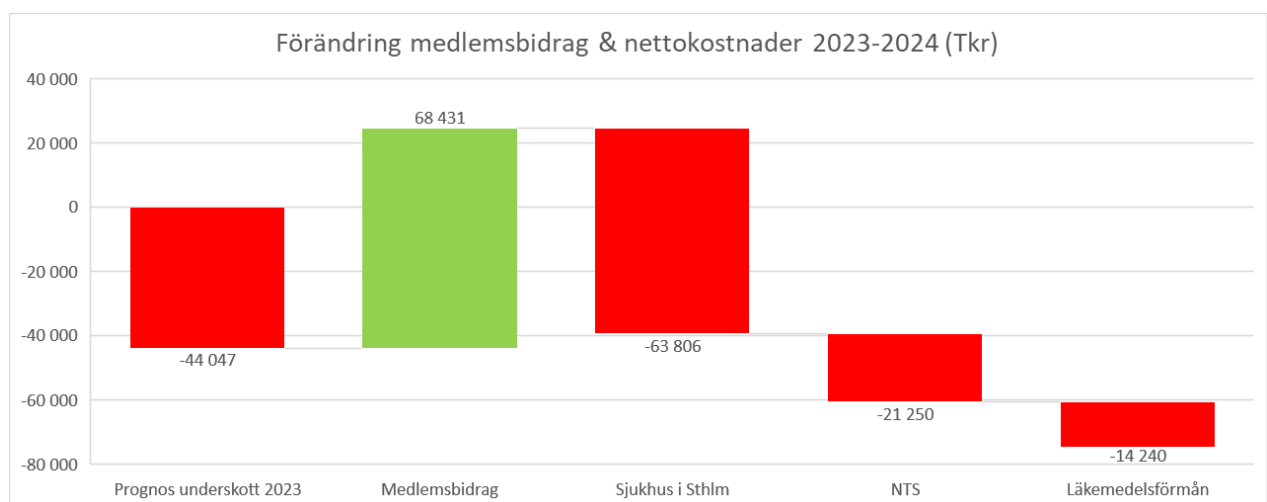
Härutöver ökar kraven på att hantera fler och större samhällsstörningar.

För de verksamheter som regionen överlämnat till kommunalförbundet finns härutöver huvudsakligen följande utmaningar:

- Kommunalförbundet prognostiserar ett underskott 2023 om 44,1 mnkr. Detta beror främst på uppräknings av sjukhusavtalen vilket innebär stora kostnadsökningar för vård av norrtäljebor i regionen liksom ökade kostnader för läkemedelsförmånen. Då kostnaderna för 2024 beräknas på prognostiserat underskott 2023 innebär det att underskottet blir ännu större under 2024.

- Omkring en tredjedel av kommunalförbundets nettokostnader för specialiserad vård debiteras från Region Stockholm. Deras satsningar och ändringar i avtalsvillkor innebär inte sällan oförutsedda och ofinansierade kostnadsökningar för förbundet. För 2024 beräknas kostnaderna vid regionens sjukhus öka med 63,8 mnkr jämfört med 2023. Av dessa ökningar beräknas cirka 38 mnkr vara direkt kopplade till den särskilda satsningar på akutsjukhusen som beslutats om. Detta behöver kommunalförbundet kompenseras för utöver det medlemsbidrag som föreslagits för 2024.
- Motsvarande uppräknings för Norrtälje sjukhus innebär kostnadsökningar om cirka 21,2 mnkr för 2024.
- Kostnaderna för läkemedelsförmånen beräknas öka med 14,2 mnkr 2024, med nuvarande beräkningsmodell. Om den andel kommunalförbundet belastas med ska justeras 2024 behöver även detta särskilt kompenseras för utöver det förslagna medlemsbidraget för 2024.

Ovan nämnda opåverkbara kostnadsökningar summerar till 143,3 mnkr. Medlemsbidraget ökar samtidigt med 68,4 mnkr. Sammantaget innebär detta ett underskott om 74,9 mnkr för 2024 enligt diagram nedan.

Utöver detta tillkommer volymökningar samt uppräknings av kommunalförbundets övriga avtal för att säkerställa en likvärdig vård i Norrtälje kommun som i resten av regionen, vilket beräknas öka kostnaderna med ytterligare 23,6 mnkr 2024. Sammantaget summerar allt till ett beräknat underskott om 98,5 mnkr för de regionfinansierade verksamheterna under 2024.

Om man därtill inkluderar den beräknade minskningen av statsbidrag om 39,4 mnkr blir beräknat underskott 2024 137,9 mnkr.

Utöver detta tillkommer finansiering av ökade hyreskostnader för Norrtälje sjukhus, dels med anledning av regionens indexuppräknings dels för den beslutade upprustningen under planeringsperioden. Detta finns inte med i ovan beräkning.

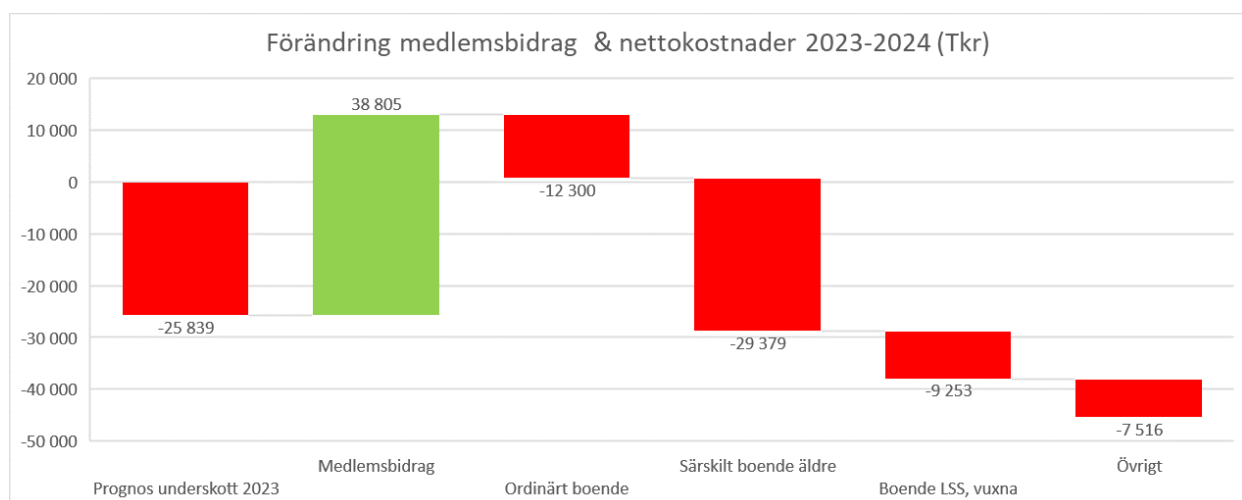
Region Stockholms hälso- och sjukvårdsnämnd och primärvårdsnämnd väntas härutöver fatta inriktningsbeslut om regionens framtida vårdval i juni 2023. Detta kommer att påverka kommunalförbundet, framför allt vad gäller specialiserad vård. För primärvården i Norrtälje kommun beslutar direktionen om villkoren.

För mer detaljerad beräkning se avsnitt 3, verksamhet och ekonomi.

För de verksamheter som kommunen överlämnat till förbundet finns dessutom följande utmaningar:

- Kommunalförbundet redovisade ett positivt ekonomiskt resultat 2021 och 2022, främst på grund av att många invånare tackade nej till omsorgsinsatser. Nu är volymerna tillbaka på tidigare andelar av den äldre befolkningen, samtidigt som de äldre är allt fler. Med nuvarande medlemsbidrag från Norrtälje kommun prognostiseras därför ett underskott 2023 om 25,8 mnkr och ett ännu större underskott 2024.
- Särskilda boenden för personer med funktionsnedsättningar bedrivs huvudsakligen i egen regi av Tiohundra AB där bostadsbestånd tillhandahålls av Norrtälje kommun. Då beståndet inte tillgodoser behoven tvingas förbundet istället direktupphandla boendeplatser, vilket är en dyrare lösning. Under planeringsperioden behöver befintliga boenden moderniseras och antalet platser utökas. De ökade kostnader som detta innebär behöver finansieras.

Då kommunens medlemsbidrag till kommunalförbundet bara delvis täcker den väntade volymutvecklingen saknas utrymme för att kompensera förbundets utförare för ökade priser och löner. Därmed ökar risken för att nuvarande utförare avsäger sig som leverantör till förbundet. I detta budgetunderlag har uppräknningar därför inkluderats vilket innebär ett prognostiserat underskott om 45,5 mnkr 2024, se diagram nedan.

Norrtälje kommun ansvarar för kommunalförbundets bostadsbestånd i egen regi. Hyreskostnaderna räknas fram av Norrtälje kommun och beräknas för 2023 uppgå till 69,3 mnkr. Då kommunalförbundet inte fått någon uppdaterad beräkning för 2024 har en

schablonuppräknning om 3% använts i detta underlag. Eventuella ytterligare uppräknningar är inte beaktat i detta underlag och behöver kompenseras för utöver föreslaget medlemsbidrag 2024.

För mer detaljerad beräkning se avsnitt 3, verksamhet och ekonomi.

2. Budgetförutsättningar

Befolkning i Norrtälje kommun har större vård- och omsorgsbehov jämfört med Stockholms län i övrigt, genom lägre utbildningsnivå, högre ohälsotal, en högre och växande andel äldre liksom många sommargäster. Förutsättningarna för det glest befolkade Norrtälje kommun skiljer sig därmed jämfört med Stockholms län i övrigt.

Norrtälje kommun utgör en tredjedel av länets yta, men huserar endast 2,7 procent av dess befolkning (SCB 2022-12-31). Omkring en tredjedel bor i Norrtälje stad medan närmare hälften bor utanför någon av kommunens tätorter. Arbetsmiljöverket konstaterar generellt en ohälsosam arbetsbelastning i kvinnodominerade sektorer såsom vård och omsorg, vilka är vanligare sysslor i Norrtälje kommun än i länet i övrigt.

Det finns drygt 25 500 fritidshus i Norrtälje kommun, varav cirka 4 000 är belägna på någon av kommunens 13 000 öar utan landförbindelse. Resterande fritidshus ligger i den kustnära zonen och på landsbygden. Att tillhandahålla hälso-, sjukvård och omsorg i ett glest befolkat område med många öar och sommargäster innebär speciella förutsättningar och utmaningar jämfört med länet i övrigt.

2.1 Finansiering

Medlemsbidrag

För åren 2024 och 2025 är kommunalförbundets utgångspunkt medlemsbidrag enligt vad som beslutats i respektive medlems budget och verksamhetsplan för 2023-2025. För 2026 är utgångspunkten att samma procentuella uppräknning används som för 2025 i förhållande till 2024, i enlighet med Region Stockholms anvisningar inför budgetunderlaget 2024.

Region Stockholms bidrag till kommunalförbundet för 2023 uppgår till 1 862,0 mnkr. Utöver detta kompenseras förbundet med cirka 69 mnkr från regionens hälso- och sjukvårdsnämnd (HSN) avseende ökade kostnader för vissa ersättningar till regionens sjukhus. Från och med 2024 beräknas denna ersättning ingå direkt i det beslutade medlemsbidraget. För 2024 beräknas medlemsbidraget till 1 999,3. Till 2025 och 2026 planerar regionen att höja medlemsbidraget med ytterligare 4,0 procent per år. Från och med 2024 beräknas uppräknningen procentuellt vara samma för kommunalförbundet som för regionens hälso- och sjukvårdsnämnd och primärvårdsnämnd sammantaget.

Från och med 2023 satsar Region Stockholm härutöver ytterligare två miljarder kronor per år på akutsjukhusen, varav förbundet erhåller motsvarande sin befolkningsandel som ska ka tillföras Tiohundra AB enligt beslutet. Satsningen kommer att permanentas vilket innebär

höjda ersättningar till sjukhusen och därmed ökade kostnader för kommunalförbundet från och med 2024. För 2024 beräknas denna satsning motsvara en kostnadsökning om cirka 38 mnkr avseende region Stockholms sjukhus. Detta behöver beaktas i medlemsbidraget så att medel tillskjuts för att täcka dessa kostnadsökningar för kommunalförbundet.

Förbundets medlemsbidrag för 2023 från Norrtälje kommun uppgår till 1 292,1 mnkr. Inför 2024 väntas en höjning med 3,0 procent och inför 2025 med ytterligare 2,3 procent.

Tabell 2.1 Medlemmarnas bidrag till kommunalförbundet, utfall 2022, beslut 2023 och plan 2024-2026

Medlemmarnas bidrag till KSON, exklusive statsbidrag (mnkr)	Utfall 2022*	Beslut 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Region Stockholm	-1 777,3 **	-1 862,0 **	-1 999,3	-2 079,3	-2 162,4
<i>Förändring i procent</i>	-	4,8%	7,4%	4,0%	4,0%
Norrtälje kommun	-1 263,7	-1 292,1	-1 330,9	-1 361,6	-1 393,0
<i>Förändring i procent</i>	-	2,2%	3,0%	2,3%	2,3%
Summa medlemsbidrag	-3 041,0	-3 154,1	-3 330,1	-3 440,8	-3 555,4
<i>Förändring i procent</i>	-	3,7%	5,6%	3,3%	3,3%

*Exkl. återställande av 2019-2020-års underskott

** Utöver medlemsbidraget har ersättning erhållit avseende ökade kostnader vid regionens övriga sjukhus, 68,3 mnkr 2022 samt 68,9 mnkr 2023. Detta beräknas ingå i medlemsbidraget från och med 2024.

Under 2022 och 2023 har kommunalförbundet, utöver regionens medlemsbidrag, kompenserats med 68,0 mnkr respektive 68,9 mnkr avseende ökade kostnader vid regionens övriga sjukhus. För 2024 och framåt beräknas denna ersättning ingå i de beslutade medlemsbidraget.

Båda medlemmarna tillför, utöver medlemsbidragen, även viss kompensation för ökade kostnader med anledning av det nya pensionsavtalet för anställda inom kommuner och regioner – vilket även omfattar kommunalförbundet och dess bolag.

Statsbidrag

Kommunalförbundet ska av medlemmarna tillföras de statsbidrag som avser de verksamheter som kommunalförbundet bedriver, då förbundet inte kan söka statsbidrag på egen hand. Riktade statsbidrag öronmärkta för särskilda ändamål medför i normalfallet också motsvarande kostnadsökningar.

När det krävs kontinuitet i finansieringen, till exempel inom området god och nära vård, finansierar en del av det riktade statsbidraget befintliga avtal. För 2023 har 48 mnkr budgeterats i statsbidrag i form av finansiering av redan befintlig verksamhet inom de regionfinansierade verksamheterna.

För planeringsåren 2024-2025 är utgångspunkten att kommunalförbundet ska erhålla 2,7 procent av de statsbidrag som beslutats om i hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN), vilket är Norrtälje kommuns befolkningsandel i Stockholms län. Beräkningen i budgetunderlaget utgår från 2,7 procent av de statsbidrag som HSN budgeterade 2024-2026, vilket innebär 8,6 mnkr årligen 2024-2026. Det är en minskning med 39,4 mnkr jämfört med vad som prognostiseras 2023.

2.2 Pris och löneutveckling

Sveriges kommuner och regioner (SKR) gör prognoser för pris- och löneutvecklingen i landstingsprisindex med kvalitetsjusterade löner för regioner (LPIK) och prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Kommunalförbundet använder båda dessa index, viktade utifrån medlemmarnas finansiering, se tabellen nedan.

Prognoser för pris- och löneutveckling (procent)	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
LPIK (59,0%)	4,0%	8,0%	4,6%	1,0%
PKV (41,0%)	6,6%	3,7%	0,3%	2,9%
KSON (sammanvägt index)	5,1%	6,3%	2,8%	1,7%

SKR:s prognoser från 2023-02-16 förutspår en sammanvägd pris- och löneutveckling för förbundet med i snitt 3,6 procent per år under åren 2024–2026.

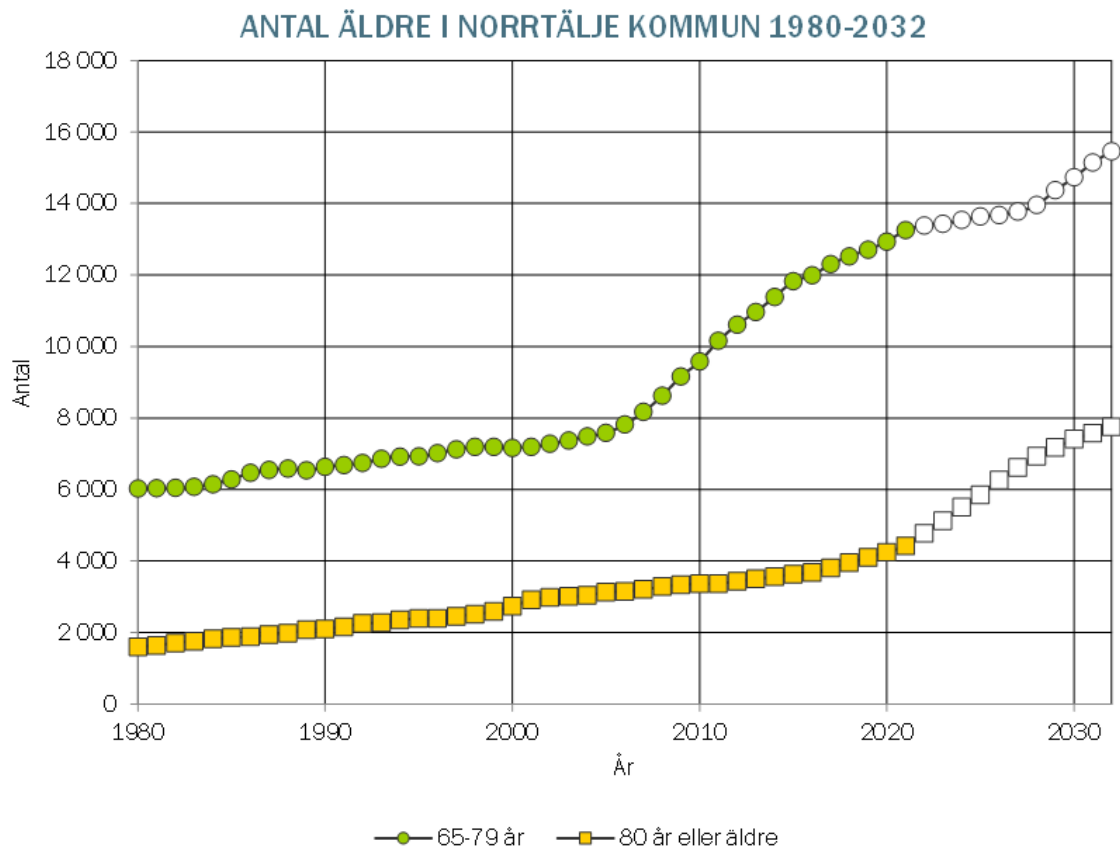
2.3 Demografi

Norrtälje kommun gör egna befolkningsprognoser, som används av kommunalförbundet i plan- och budgetarbetet. Kommunens befolkningsprognos visar en högre ökningstakt än Statistiska centralbyrån (SCB), vilket beror på att kommunen även tar hänsyn till planerade bostadsbyggen. Antalet invånare beräknas totalt öka med 1,8 procent per år i genomsnitt under åren 2023-2026. Antal invånare 65 år och äldre väntas öka med 2,4 procent i snitt under samma period och förväntas uppgå till 28,4 procent av totala antalet invånare 2026. Antal invånare 80 år och äldre väntas öka med 6,9 procent i snitt under samma period och förväntas uppgå till 8,9 procent av totala antalet invånare 2026 (se tabell 2.3 och diagram 2.3).

Tabell 2.3 Befolkningen i Norrtälje kommun, per åldersgrupp (källa: Befolkningsprognos 2022-2032, Norrtälje kommun, 2023-02-21)

Befolkning i Norrtälje kommun, per åldersgrupp	Utfall 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
0-18	12 574	12 736	13 013	13 209	13 432
19-64	34 860	35 243	35 948	36 448	36 898
65-79	13 378	13 428	13 536	13 632	13 672
80-	4 766	5 126	5 510	5 849	6 258
Antal invånare totalt	65 578	66 532	68 007	69 139	70 260
<i>Befolkningsökning per år totalt</i>					
	1,3%	1,5%	2,2%	1,7%	1,6%
<i>Andel 65-</i>					
	27,7%	27,9%	28,0%	28,2%	28,4%
<i>Andel 80-</i>					
	7,3%	7,7%	8,1%	8,5%	8,9%
<i>Befolkningsökning per år, 65-</i>					
	2,6%	2,3%	2,7%	2,3%	2,3%
<i>Befolkningsökning per år, 80-</i>					
	7,7%	7,6%	7,5%	6,2%	7,0%

Diagram 2.3 Historisk utveckling av antalet äldre i åldrarna 65 år och uppåt 1980-2021 samt prognostiserat antal 2022-2032 (källa: Befolkningsprognos 2022-2032, Norrtälje kommun)

Befolkningsprognosen sträcker sig fram till år 2032. Under hela tidsperioden väntas antalet äldre stadigt öka snabbare än det totala befolkningsantalet.

2.4 Ohälsotal med mera

Ohälsotalen för norrtäljebor i yrkesverksam ålder är fortsatt hög, jämfört med Stockholms län i sin helhet. I januari 2023 var antalet sjukdagar för norrtäljebor i snitt 27,3 att jämföra med länets 16,9. Liksom tidigare utmärker sig åldersgruppen 20-29 år i detta, där framför allt kvinnor har mer än dubbelt så många sjukdagar som jämnåriga i länet som helhet (se tabell 2.4).

Tabell 2.4 Antal nettodagar med sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning per individ som omfattas av den svenska socialförsäkringen efter kön och ålder i januari 2023 (källa: Försäkringskassan).

Ohälsotal per åldersgrupp och kön i januari 2023	Norrtälje kommun			Stockholms län		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
16-19 år	2,3	2,5	2,4	1,4	1,6	1,5
20-29 år	22,8	18,9	20,7	10,8	10,2	10,5
30-39 år	22,5	16,8	19,6	13,3	9,3	11,3
40-49 år	29,0	16,9	22,9	18,1	11,1	14,6
50-59 år	45,2	27,2	36,2	31,1	20,5	25,8
60-64 år	60,9	43,8	52,4	50,6	36,4	43,5
Totalt	32,9	21,9	27,3	19,9	13,8	16,9

Av invånarna i Norrtälje kommun hade 30 procent eftergymnasial utbildning 2020, att jämföras med 50 procent i Stockholms län (källa: SCB). Livsvillkor, levnadsvanor och andra förhållanden som påverkar hälsan förbättras gradvis med stigande utbildningsnivå, enligt Folkhälsomyndigheten.

Arbetsmiljöverket konstaterar generellt en ohälsosam arbetsbelastning i kvinnodominerade sektorer såsom vård och omsorg, vilka är vanligare i Norrtälje kommun än i länet i övrigt. Den två största arbetsgivaren i Norrtälje kommun är Tiohundra AB och Norrtälje kommun.

Som tidigare nämnts har äldre personer störst behov av vård och omsorg. Av norrtäljebornas konsumtion av specialiserad vård i Region Stockholm 2022 utgjordes 26 procent av slutenvårdstillfällena och 12 procent av öppenvårdsbesöken av invånare 80 år och äldre, för invånare 65 år och äldre gäller 61 procent av slutenvårdstillfällena och 40 procent av öppenvårdsbesöken. Vid Norrtälje sjukhus var andelen ännu högre 2022, där 38 procent av vårdtillfällena och 20 procent av besöken konsumerades av patienter 80 år och äldre, för invånare 65 år och äldre gäller 76 procent av slutenvårdstillfällena och 56 procent av öppenvårdsbesöken.

2.5 Tillgång till och finansiering av särskilda boenden

Kommunalförbundet tillgodoser behoven av särskilda boenden för äldre personer både genom förfrågningsunderlag enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) och upphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Huvuddelen av boendeplatserna enligt LOU bedrivs i egen regi av Tiohundra AB, på uppdrag av förbundet. Norrtälje kommun ansvarar för kommunalförbundets bostadsbestånd i egen regi.

Som nämnts ökar antalet äldre invånare under planeringsperioden (se avsnitt 2.3) och därmed ökar också behov av boendeplatser inom särskilt boende för äldre. Samtidigt har antalet platser enligt LOV växt och förväntas öka ytterligare under planeringsperioden. Tillgången bör därmed fortsatt vara större än behoven, utom vad gäller korttidsboende. Med nuvarande bestånd innebär detta att beläggningen i egen regi väntas fortsätta att minska samtidigt som antalet direktupphandlade korttidsplatser fortsätter öka. Under 2022 direktupphandlades 61 korttidsplatser. För att anpassa kostnaderna undersöker förvaltningen möjligheterna att omvandla äldreboenden i egen regi antingen till korttidsplatser eller till biståndsbedömda trygghetsboenden. I annat fall kan hyresavtal med kommunen behöva sägas upp.

Särskilda boenden för personer med funktionsnedsättningar bedrivs huvudsakligen i egen regi av Tiohundra AB, på uppdrag av kommunalförbundet (LOU). Hela detta bostadsbestånd tillhandahålls av Norrtälje kommun. Då bestånd inte tillgodoser behoven tvinga förbundet i stället direktupphandla boendeplatser, vilket är en dyrare lösning. Under 2022 direktupphandlades tre boendeplatser enligt socialtjänstlagen och fem enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Härutöver rapporterades 19 ej verkställda beslut av LSS-boenden för vuxna per 2022-12-31.

Behovet av boendeplatser för vuxna personer enligt LSS väntas öka med runt 25 platser under planeringsperioden. Denna ökning torde inte kunna tillgodoses på annat sätt än genom nybyggnation. Utöver volymökningen behöver därmed även förbundets ökade hyreskostnader kompenseras av kommunen. Förbundets kostnader för LSS-boenden för vuxna uppskattas vara 4,9 mnkr högre 2026 jämfört med 2023, i prisläge 2023.

För vuxna personer med psykiska funktionsnedsättningar ("socialpsykiatri") är flera av de boenden som kommunen upplåter inte ändamålsenliga. Det ökade behovet beräknas vara ytterligare cirka 30 boendeplatser under perioden 2024-2026. Inte heller denna utökning torde kunna tillgodoses på annat sätt än genom nybyggnation. På samma sätt som för målgruppen LSS behöver Norrtälje kommun finansiera både volymökningen och förbundets ökade hyror för dessa nya boenden. Kostnader för boenden till vuxna personer med psykiska funktionsnedsättningar uppskattas vara 2,2 mnkr högre 2026 jämfört med 2023, i prisläge 2023.

Tabell 2.5 Hyreskostnader netto för särskilda boenden per målgrupp, i miljoner kronor – utfall 2022, budget 2023 och uppskattad plan 2024-2026 i pris- & löneläge 2023.

Hyreskostnader (netto) för särskilda boenden per målgrupp (mnkr)	Utfall 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Äldre personer (SoL)	33,9	34,7	34,7	34,7	34,7
Vuxna med funktionsnedsättning (SoL)	5,0	5,0	5,0	6,7	7,2
Vuxna med funktionsnedsättning (LSS)	6,5	7,7	7,7	10,4	12,6
Korttidsvistelse (LSS)	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Barn med funktionsnedsättning (LSS)	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Summa	47,4	49,5	49,5	53,8	56,5

Sammantaget uppskattas kommunalförbundet sakna finansiering för ökade hyreskostnader 2026 med cirka 7 mnkr i pris- & löneläge 2023.

Ovanstående uppskattningar av förbundets hyreskostnader netto förutsätter en intäkt om 7 500 kronor per månad från var och en av de boende. Flertalet personer med funktionsnedsättning lever under fattiga förhållanden (se bland annat SÖ 2008:26). Mångas boende finansieras med bostadstillägg, vilket för 2023 ges upp till en boendekostnad om just 7 500 kronor per månad. De enskildas hyreskostnader därutöver torde kommunen behöva kompensera med försörjningsstöd.

3. Verksamhet och ekonomi

Kommunalförbundet har utifrån förbundsordningen delat in uppgiften i fyra verksamhetsområden enligt följande, beroende på tillämpade ansvarsförhållanden gentemot medlemmarna:

- Primärvård, där kommunalförbundet har produktionsansvar inom Norrtälje kommun,
- Specialiserad vård, där kommunalförbundet har befolkningsansvar och utbudet i Norrtälje kommun samordnas med Region Stockholm,
- Ordinärt boende, där kommunalförbundet har befolknings- och produktionsansvar (vistelsebegreppet) och
- Särskilda boendeformer, där kommunalförbundet har befolkningsansvar, men där utbudet är beroende av Norrtälje kommuns bostadsförsörjning.

Kommunalförbundets uppgift är att tillhandahålla sammanhållen hälso-, sjukvård och omsorg till invånarna i Norrtälje kommun, vilket oftast innebär att flera verksamhetsområden enligt ovan berörs, exempelvis:

- Kundval - där hemtjänst, basal hemsjukvård och hemrehabilitering samlats i ett uppdrag (ej natt).
- Hälso- och sjukvårdsinsatser för dem i särskilda boendeformer.
- Boende för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, där bland annat psykiatri och habilitering samverkar.
- Sjukhusanslutet mobilt sjukvårdsteam (SAMS) för personer med komplicerad sjukdomsbild och frekventa vårdtillfällen på Norrtälje sjukhus, i samverkan med bland annat kundval och avancerad sjukvård i hemmet (ASIH).
- Digital låshantering gemensamt för hemtjänst, basal hemsjukvård och hemrehabilitering.
- Samverkan mellan kommunalförbundet och Norrtälje Sjukhus kring utskrivningsklara från slutenvården.
- Samarbete mellan kommunalförbundet och husläkarmottagningarna för att stärka det uppsökande arbetet.

3.1 Ekonomin i korthet

För kommunalförbundet prognostiseras ett underskott om sammantaget 69,9 mnkr för 2023, vilket främst avser de regionfinansierade verksamheterna.

Budgetunderlaget är beräknat på volymer enligt Norrtälje kommuns befolkningsprognos.

Tabell 3.1 Kommunalförbundets medlemsbidrag och nettokostnader per verksamhetsområde i miljoner kronor – utfall 2022, budget och prognos 2023 och plan 2024-2026.

Medlems-, statsbidrag och nettokostnader per verksamhetsområde (mnkr)	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Medlemsbidrag Region Stockholm	1 777,3	1 862,0	1 862,0	1 999,3	2 079,3	2 162,4
Medlemsbidrag Norrtälje kommun	1 263,7	1 292,1	1 292,1	1 330,9	1 361,6	1 393,0

Ekonomisk justering HSF, övriga sjukhus (ingår i medlemsbidraget från och med 2024)	68,0	68,9	68,9	-	-	-
Statsbidrag	75,3	48,0	48,0	8,6	8,6	8,6
Summa intäkter	3 184,3	3 271,0	3 271,0	3 338,8	3 449,5	2 564,1
Primärvård	-614,5	-629,3	-632,8	-657,1	-686,0	-714,7
Specialiserad vård	-1 315,8	-1 366,5	-1 345,0	-1 460,9	-1 490,5	-1 520,3
Ordinärt boende	-399,9	-408,4	-420,4	-420,7	-431,6	-442,8
Särskilda boendeformer	-794,7	-845,0	-856,0	-889,6	-924,4	-956,9
Kommunal biståndsbedömning	-40,9	-45,7	-45,7	-46,9	-48,0	-49,2
Förvaltning & politik	-37,1	-46,0	-46,0	-47,1	-48,3	-49,5
Summa nettokostnader	-3 203,0	-3 340,9	-3 346,0	-3 522,3	-3 628,9	-3 733,5
<i>Ytterligare krav på effektiviseringsåtgärder i de regionala verksamheterna</i>			26,1	143,7	135,8	137,2
<i>Ytterligare krav på effektiviseringsåtgärder i de kommunala verksamheterna</i>			48,9	45,5	62,3	102,1
Resultat	-18,7	-69,9	0,0	5,8	18,7	69,9
Återställande - tidigare underskott	77,0	0,0	0,0*	5,8	18,7	69,9
<i>Varav Region Stockholm</i>	<i>67,1</i>			<i>37,5</i>	<i>31,7</i>	<i>44,1</i>
<i>Varav Norrtälje kommun</i>	<i>9,9</i>			<i>-31,7</i>	<i>-13,0</i>	<i>25,8</i>
Resultat efter återställande	58,3	-69,9	0,0	0,0	0,0	0,0

*2019 och 2020 års underskott återställs 2022, därav ingen återställning 2023

3.2 Primärvård

Kommunalförbundet bekostar all produktion av primärvård inom Norrtälje kommun medan Region Stockholm bekostar den samma i övriga länet. Huvuddelen av kommunalförbundets primärvård omfattas av lagen om valfrihetssystem (LOV). Volymuppräknningarna baseras på Norrtälje kommuns befolkningsprognos.

I kommunalförbundets nuvarande förfrågningsunderlag har husläkarmottagningarna förhållandevis höga ersättningar jämfört med Region Stockholm. Då en revidering av regionens förfrågningsunderlag pågår, inväntar förbundet resultatet av denna inför en revidering i Norrtälje. Förbundets prognostiserade kostnaderna för 2023 inom all primärvård har här dels räknats upp med 2 procent i ökade ersättningar och 2 procent i ökade volymer.

Kostnaden för läkemedelsförmånen beräknas öka med cirka 14 mnkr 2024. Hitintills har regionen belastat kommunalförbundet med 3,37 procent av deras totala bruttokostnad för läkemedelsförmånen. Från och med 2024 aviseras att "faktiska" kostnad kommer att belasta förbundet, vilket kommer innebära ytterligare ökade kostnader som i så fall behöver kompenseras för via medlemsbidraget.

Tabell 3.2 A Volymer inom primärvården – utfall 2022, budget och prognos 2023 samt plan 2024-2026.

Besök inom primärvård i antal	Utfall 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Husläkarverksamhet	153 250	144 365	147 252	150 197	150 197
Fysioterapi	25 158	18 441	18 810	19 186	19 186
Primärvårdsrehabilitering	17 694	18 333	18 700	19 074	19 074
Övrigt	35 699	39 107	39 889	40 687	40 687
Kundval, antal besök av legitimerad personal	4 090	4 282	4 530	4 793	5 071

Tabell 3.2 B Kommunalförbundets nettokostnader för primärvård i miljoner kronor – utfall 2022, budget och prognos 2023 samt plan för 2024-2026.

Nettokostnad, primärvård (mnkr)	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Läkemedelsförmån	238,7	252,2	252,4	266,4	282,4	299,3
Husläkarverksamhet (HLM)	204,4	203,9	204,0	211,6	219,6	227,6
Kundval	99,0	99,7	101,8	102,0	104,0	106,1
Rehab	29,4	31,0	31,6	32,9	34,2	34,9
Övrigt	43,1	42,5	43,1	44,3	45,8	46,8

Summa	614,5	629,3	632,8	657,1	686,0	714,7
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

3.3 Specialiserad vård

Kommunalförbundet bekostar huvuddelen av norrtäljebornas specialiserad vård inom Stockholms län.

Volymuppräkningsarna för förbundets specialiserad vård baseras på Norrtälje kommuns befolkningsprognos och för norrtäljebornas slutenvård i Region Stockholm är volymen beräknad på historisk ökning av antal vårdtillfällen.

Kostnaderna för norrtäljebornas vård vid Region Stockholms akutsjukhus beräknas öka från 2023 till 2024 med 65,0 mnkr eller i genomsnitt 5,4 procent. Till detta kommer ökade kostnader om 1,2 mnkr för regionens vårdval inom specialiserad vård. Förbundets kostnader för Norrtälje sjukhus 2024 beräknas öka med cirka 20,0 mnkr.

Nya avtal med länets akutsjukhus ska tecknas inför 2025, då nuvarande avtal löper ut 2024. Vad detta innebär i kostnader för förbundet är i skrivande stund okänt. För 2025 och 2026 har uppräkningsarna av avtalen uppskattats till 2% i genomsnitt för sjukhusen i Stockholm.

Ett nytt pensionsavtal träder i kraft 2023 som innebär ökade avgifter, vilket kommer att öka kommunalförbundets kostnader för vård av norrtäljebor i Region Stockholm ytterligare. Vad detta kommer innebära är i skrivande stund okänt och finns därmed inte med i beräkningarna för 2023-2025.

Tabell 3.3 A Volym i inom specialiserad vård – utfall 2022, budget och prognos 2023 samt plan 2023-2026.

Besök i öppenvården och vårdtillfällen i slutenvården	Utfall 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Stockholm slutenvård					
Psykiatrisk Spec. vård	878	922	957	993	1 031
Somatisk Spec. vård	3 108	3 263	3 687	3 515	3 648
Summa Stockholm slutenvård	3 986	4 185	4 644	4 508	4 679
Stockholm öppenvård					
Psykiatrisk Spec. vård	6 370	6 356	6 627	6 760	6 895
Somatisk Spec. vård	34 537	34 976	35 228	36 651	37 384
Summa Stockholm öppenvård	40 907	41 332	41 855	43 411	44 279
Norrtälje slutenvård					
Somatisk Spec. vård	6 316	6 356	6 571	6 703	6 837

Summa Norrtälje slutenvård	6 316	6 356	6 571	6 703	6 837
Norrtälje öppenvård					
Psykiatrisk Spec. vård	10 427	10 572	10 848	11 065	11 287
Somatisk Spec. vård	83 313	83 183	86 679	88 412	90 181
Summa Norrtälje öppenvård	93 740	93 755	97 527	99 477	101 468

Tabell 3.3 B Kommunalförbundets nettokostnader för specialiserad vård i miljoner kronor – utfall 2022, budget och prognos 2023 samt plan för 2024-2026.

Nettokostnad, specialiserad vård (mnkr)	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Norrtälje sjukhus	531,1	549,3	546,9	570,6	582,0	593,6
Region Stockholms sjukhus	476,4	498,2	484,9	562,0	573,3	584,8
Vårdval Sthlm	71,6	78,6	71,9	80,8	82,4	84,1
Psykiatri	137,5	139,2	138,3	144,8	148,1	151,0
Asih	68,6	70,3	72,4	71,5	73,0	74,4
Övrigt	30,7	30,8	30,6	31,2	31,8	32,4
Summa	1 315,8	1 366,5	1 345,0	1 460,9	1 490,5	1 520,3

På uppdrag av direktionen arbetar förvaltningen med att undersöka förutsättningarna för att tillhandahålla mobil mammografi, med anledning av det låga deltagandet från kvinnor bosatta i Norrtälje kommun (protokoll 2022-06-08, § 66).

3.4 Ordinärt boende

Ordinärt boende omfattar stöd och hjälp till äldre personer och personer med funktionsnedsättningar som bor kvar hemma, bland annat med insatser enligt Socialtjänstlag (SoL), Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Lag om bostadsanpassningsbidrag (BaB).

Volymuppräknningar för ordinärt boende baseras på Norrtälje kommuns befolkningsprognos. Härutöver har ökade ersättningar till utförarna budgeterats med ca 2,7%, vilket motsvarar cirka 7,3 mnkr.

Tabell 3.4 A Volymer inom ordinärt boende – utfall 2022, budget och prognos 2023 samt plan 2024-2026

Volymer inom ordinärt boende i antal	Utfall 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Hemtjänststimmar beviljad tid snitt/månad	39 664	41 500	43 917	46 417	49 109
Årsplatser, daglig verksamhet LSS	306	309	317	325	333

Tabell 3.4 B Kommunalförbundets nettokostnader för ordinärt boende i miljoner kronor – utfall 2022, budget och prognos 2023 samt plan för 2024-2026.

Nettokostnad, ordinärt boende (mnkr)	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Kundvarets hemtjänst	172,5	166,7	178,8	169,2	171,8	174,3
Daglig verksamhet LSS	76,2	79,1	79,1	83,6	86,7	89,8
Assistansersättning (SFB) & personlig assistans (LSS 9:2)	44,5	45,3	45,3	46,9	48,4	49,9
Nattpatrull & trygghetsjour	37,6	40,0	40,0	41,4	42,8	44,3
Turbundna resor	15,1	20,6	20,6	21,4	22,3	23,1
Övrigt	53,9	56,8	56,8	58,2	59,7	61,3
Summa	399,9	408,4	420,4	420,7	431,6	442,8

Under 2023 öppnas det första biståndsbedömda trygghetsboendet i Rimbo. Förutom att förbundet initialt finansierar boendets trygghetsvård ingår de enskildas hemtjänstinsatser i ovanstående beräkningar. Planering pågår att utöka biståndsbedömda trygghetsboenden med ytterligare 20 platser 2024 och 33 platser 2025.

3.5 Särskilda boendeformer

Särskilda boendeformer omfattar boende för äldre personer och personer med funktionsnedsättningar enligt Socialtjänstlag (SoL) eller Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Volymuppräknningar inom särskilda boenden baseras på Norrtälje kommuns befolkningsprognos. Härutöver har ökade ersättningar till utförarna budgeterats med ca 3,5% vilket motsvarar cirka 21,7 mnkr.

Innan pandemin var 13,8 procent av kommunens invånare 80 år och äldre bosatta på särskilt boende för äldre. Under pandemiåren 2020–2021 föll nyttjandet till 12,7 procent. Nu är andelen tillbaka på nivån före pandemin – den andel som är utgångspunkten 2023-2026. Baseras på Norrtälje kommuns befolkningsprognos prognostiseras för 2023 917 och för 2024 969 årsplatser – en ökning med 5,7 procent.

Tabell 3.5 A Volymen inom särskilda boendeformer – utfall 2022, budget och prognos 2023 samt plan 2024-2026.

Volymen inom särskilda boendeformer i antal årsplatser	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Särskilt boende för äldre	850	917	900	969	1 022	1 074
Boende LSS, vuxna	205	210	210	215	220	225
Boende LSS, barn och unga	11	10	13	10	10	11
Särskilt/annat boende (socialpsykiatri)	68	69	71	70	71	73

Tabell 3.5 B Kommunalförbundets nettokostnader för särskilda boendeformer i miljoner kronor – utfall 2022, budget och prognos 2023 samt plan för 2024-2026.

Nettokostnad, särskilda boendeformer (mnkr)	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Särskilt boende för äldre	518,2	567,5	567,5	596,9	624,8	649,8
Boende LSS, vuxna	167,1	166,7	166,7	175,9	179,3	182,8
Boende socialpsykiatri	58,2	60,6	65,2	64,1	65,8	67,6
Boende LSS, barn & unga	17,1	14,6	19,7	15,6	16,1	17,9
Övrigt	34,2	35,7	36,9	37,1	38,4	38,9
Summa	794,7	845,0	856,0	889,6	924,4	956,9

Vad avser tillgång till och finansiering av särskilda boenden, se avsnitt 2.5.

3.6 Kommunal biståndsbedömning

Den kommunala biståndsbedömningen är en del av kommunalförbundets kärnverksamhet och omfattar personal som arbetar med bistånd för äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Antal årsarbetare beräknas till 64 under 2024. Verksamheten är samlokaliserad med kommunalförbundets förvaltning.

Tabell 3.6 Kommunalförbundets nettokostnader för biståndsbedömning i miljoner kronor, utfall 2022, budget och prognos 2023 samt plan 2024-2026.

Nettokostnader kommunal biståndsbedömning (mnkr)	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Biståndsbedömning	40,9	45,7	45,7	46,9	48,0	49,2

3.7 Kommunalförbundets förvaltning och politik

Till kommunalförbundets förvaltning räknas dess politiska organ, revision, ledning och administration. I kostnaderna inräknas även administrativt stöd, lokalhyror med mera för de som arbetar med kommunal biståndsbedömning (se avsnitt 3.6). Förutom ledning och administration svarar förvaltningen för ägar- och beställarstyrning samt utvecklings- och utredningsuppdrag. Antal årsarbetare beräknas till 31 under 2024.

Tabell 3.7 Kommunalförbundets nettokostnader för förvaltningen i miljoner kronor, utfall 2022, budget och prognos 2023 samt plan 2024-2026.

Nettokostnader KSON:s förvaltning och politik (mnkr)	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Förvaltning & politik	37,1	46,0	46,0	47,1	48,3	49,5

Förvaltningen beräknas utgöra 1,4 procent av kommunalförbundets nettokostnader 2024.

Kommunalförbundets administration förutsätter stöd från medlemmarna, främst från Norrtälje kommun. Förvaltningen har fortsatt behov av att avropa bland annat systemstöd från Region Stockholm, för att säkra och fullfölja sin beställarfunktion. I dag saknas dock formella åtaganden, vilket innebär oklarheter om vilka resurser och omfattningen av dessa som ska tillhandahållas samt eventuella ekonomiska ersättningar.

3.8 Tiohundra AB

Kommunalförbundet äger och förvaltar samtliga aktier i Tiohundra AB och svarar för att ägarstyrning sker, utifrån de begränsningar som förbundsordningen föreskriver.

Bolagets uppdrag anges i dess bolagsordning och ägardirektiv. Dessa dokument har inte reviderats inför ombildandet till kommunalförbund år 2016. Utöver ägarstyrningen regleras bolagets verksamhet och finansiering i uppdragsavtal, så kallad beställarstyrning, där bolaget utför drygt hälften av värdet av förbundets samlade beställningar.

Då Tiohundra AB inte ingår i någon bolagskoncern ställs krav på ett solitt eget kapital, bland annat för att säkerställa bolagets pensionsåtaganden. Enligt beräkningar av Region Stockholm krävs en soliditet på cirka 23 procent i Tiohundra AB. I bokslut 2022 redovisade bolaget en soliditet om 12 procent. Den nyemission 2022 som överenskommits har ännu inte effektuerats.

För att bland annat hantera bolagets pensionsåtaganden har bolaget tills nu istället tillförts villkorade aktieägartillskott, som under åren 2016-2022 summerade till 323,6 mnkr. Återbetalning av dessa sker med beskattade vinstmedel, vilket innebär ett framtida vinstkrav om ytterligare 84,0 mnkr (bolagsskatt 20,6 procent). Skatteverket anser dessutom att erhållna aktieägartillskott bör betraktas som skattepliktiga driftsbidrag. Med detta som utgångspunkt vore en permanent höjning av medlemsbidragen att föredra framför att medlemmarna ger extra bidrag till aktieägartillskott via förbundet.

Ett nytt pensionsavtal trädde i kraft 2023, där pensionsåtaganden inte längre ska belasta balansräkningen. Avtal innebär ökade kostnader i form av avgifter, vilken antingen förutsätter högre medlemsbidrag till kommunalförbundet för att finansiera detta eller att ytterligare villkorade aktieägartillskott tillföras bolaget. Bolagets avtalspensioner påverkas härutöver av det höjda inkomstbasbeloppet (se avsnitt 2.2) liksom av högre inflations- och räntenivåer.

3.9 Investeringsbehov

Kommunalförbundets verksamheter omsluter drygt tre miljarder kronor årligen. Att långsiktigt lösa förbundets uppgift utan investeringar och finansiering av ökade kapitaltjänstkostnader är knappast realistiskt. Utifrån medlemmarnas nuvarande bidrag finns dock inget större utrymme för ökade kapitaltjänstkostnader.

Redan idag har förbundets vård- och omsorgsgivare, inklusive Tiohundra AB, svårigheter att rekrytera personal – inte minst inom legitimationsyrken. Norrtälje kommuns senaste befolkningsprognos visar dessutom en fortsatt försämring av försörjningskvoten. Med allt färre som ska ta hand om allt fler torde möjligheterna framgent att på traditionellt sätt bemanna för att tillgodose en allt större äldre befolkning innebära stora utmaningar för utförarna. Möjligheterna till robotisering, automatisering och digitalisering i utförarledet behöver därför förstärkas. Detta kommer i sin tur rimligen att innebära att kommunalförbundets ökade behov av investeringar behöver finansieras.

Enligt Region Stockholms budget för 2023 planerar fastighets- och servicenämnden för att genomföra större om- och tillbyggnader av Norrtälje sjukhus, vilket är välkommet. Tillsammans med Tiohundra AB och Locum AB utarbetar förbundet med ett förslag till utvecklings- och investeringsplan. Det är dock inte troligt att hyreskostnaderna för en sådan upprustning kan finansieras inom ramen för regionens nuvarande medlemsbidrag till

kommunalförbundet, då nuvarande kostnader baseras på de större moderniseringar som genomfördes för 25 år sedan.

Vad gäller investeringar i särskilda boenden, se avsnitt 2.5.